

CIOP

Sprawdź, czy prawidłowo wykonujesz ręczne prace transportowe

Ulotka przeznaczona jest do wykorzystania przez pracowników wykonujących ręczne prace transportowe

- Do ręcznych prac transportowych wykonywanych przy użyciu siły fizycznej pracowników zaliczamy: podnoszenie, przenoszenie, podtrzymywanie, układanie, pchanie, ciągnięcie i przesuwanie.
- Ręczne prace transportowe wykonywane nieprawidłowo mogą spowodować dolegliwości wywołane zmęczeniem lub urazami mięśni rąk, nóg, pleców, naderwanie ścięgien, a także bóle kręgosłupa, zwłaszcza w odcinku lędźwiowym.

Jeżeli odczuwasz takie dolegliwości – sprawdź warunki i sposób wykonywania swojej pracy.

W myśl kodeksu pracy oraz rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy ręcznych pracach transportowych, pracownicy są również odpowiedzialni za warunki swojej pracy, w zakresie w jakim zostali przeszkoleni przez pracodawcę.

**Krok 1. Przejrzyj wskazówki zawarte na kolejnych stronach, które służą określeniu problemów związanych z przemieszczaniem ciężarów.
Kolor tła wskazuje poziom ryzyka zawodowego:**

zielony – ryzyko małe

żółty – ryzyko średnie

czerwony – ryzyko duże

Krok 2. Sprawdź swoje stanowisko i organizację pracy, zwłaszcza w zakresie czynników, które określono na czerwonym tle.

Krok 3. Przejrzyj rysunki, które pokazują prawidłowe rozwiązania, popraw to, co jest możliwe do poprawienia we własnym zakresie, zgłoś przełożonemu problemy, których sam nie możesz rozwiązać.

Jeżeli:

- prace związane z przemieszczaniem materiałów są zmechanizowane
- do podnoszenia i przenoszenia używany jest sprzęt wspomagający
- przemieszczanie ręczne przedmiotów o masie nie większej niż 10 kg odbywa się sporadycznie w czasie zmiany roboczej:
  - wyłącznie w płaszczyźnie na wysokości bioder
  - tylko na odległość paru kroków
- większe i nieporęczne materiały są przenoszone zespołowo
- zadania podczas pracy są urozmaicone, wykonywane w ruchu
- tempo wykonywania czynności nie jest narzucone
- te same czynności powtarzane są sporadycznie w czasie godziny
- przerwy na odpoczynek są możliwe w miarę potrzeb
- prowadzone są szkolenia na temat bezpiecznego wykonywania ręcznych prac transportowych

to:

obciążenie ręcznymi pracami transportowymi nie powinno powodować u pracowników narażenia na dolegliwości mięśniowo-szkieletowe oraz nadmiernego zmęczenia.

Warunki pracy są właściwe – małe ryzyko wystąpienia dolegliwości mięśniowych oraz kręgosłupa.

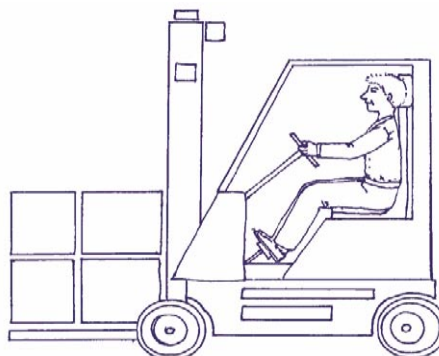
Jednak, w przypadku pracowników należących do specjalnych grup ryzyka (np. kobiet w ciąży, nieletnich lub pracowników, którzy ostatnio byli chorzy) należy zwrócić szczególną uwagę na warunki wykonywania ręcznych prac transportowych.

Zalecane sposoby przemieszczania ciężarów

za pomocą wózka ręcznego

wózka podnośnikowego

Jeżeli:

- ręczne przemieszczanie materiałów zdarza się często w czasie zmiany roboczej
- masa ręcznie przemieszczanych (podnoszonych lub przenoszonych) materiałów, narzędzi, sprzętu przekracza 10 kg
- przemieszczanie przedmiotów odbywa się z różnych wysokości
- przenoszone materiały nie zawsze są poręczne do trzymania i przenoszenia
- te same czynności powtarzane są kilkakrotnie w czasie godziny
- tempo wykonywania czynności jest narzucone
- nie zawsze jest czas na wykorzystanie przerwy na odpoczynek
- szkolenia na temat bezpiecznego wykonywania ręcznych prac transportowych są prowadzone rzadko
- czasem nie ma możliwości zjedzenia posiłku w czasie zmiany
- tempo wykonywania pracy jest czasami zbyt duże

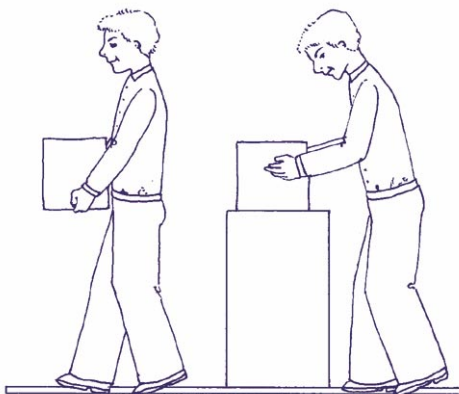
to:

obciążenie ręcznymi pracami transportowymi może powodować u części pracowników nadmierne zmęczenie i dolegliwości mięśniowo-szkieletowe.

Warunki pracy wymagają dokładniejszej analizy i oceny – średnie ryzyko wystąpienia dolegliwości i urazów mięśniowych oraz kręgosłupa.

Występowanie czynników ryzyka wynikających z organizacji pracy na stanowisku (takich jak: tempo pracy, częstość i czas trwania czynności) może wymagać dokładniejszej analizy, a następnie poprawienia organizacji pracy, a także wyposażenia stanowiska w sprzęt wspomagający pracę.

Z najmniejszym ryzykiem związane jest podnoszenie ciężarów na wysokość bioder oraz blisko ciała

Prawidłowy sposób podnoszenia ciężarów

Jeżeli:

- ciężkie materiały i narzędzia, o masie ponad 12 kg, przenoszone są przez ponad połowę zmiany roboczej, na odległości większe niż 25 m
- ciężka praca fizyczna jest wykonywana przez ponad połowę zmiany roboczej
- sprzęt wspomagający przemieszczanie ciężarów nie jest dostępny
- w przypadku dużych i nieporęcznych materiałów nie ma możliwości zespołowego przemieszczania
- przemieszczanie materiałów odbywa się w pozycji pochylonej, z podłogi lub z niskich wysokości, do poziomu ponad głowę
- przemieszczane materiały nie mają poręcznych uchwytów
- te same czynności powtarzane są kilka razy na minutę przez ponad połowę zmiany roboczej
- tempo wykonywanych czynności jest szybkie i narzucone
- nie ma czasu na przerwy i zjedzenie posiłku
- nie ma szkoleń na temat bezpiecznego wykonywania ręcznych prac transportowych

to:

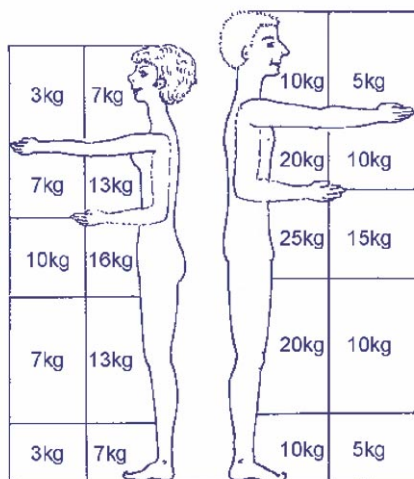
obciążenie ręcznymi pracami transportowymi pociąga za sobą **duże ryzyko dolegliwości mięśniowo-szkieletowych oraz nadmiernego zmęczenia.**

Konieczna jest dokładna analiza i poprawa: organizacji pracy (tempa, częstości, czasu trwania czynności itp.), wyposażenia stanowiska pracy, masy i poręczności, wysokości i drogi przemieszczania materiałów oraz pozycji przy pracy.

Warunki pracy nieodpowiednie, wymagają dokładniejszej oceny i zmian – duże ryzyko wystąpienia dolegliwości i urazów mięśniowych oraz kręgosłupa.

Warunki pracy powinny być poprawione w celu wyeliminowania lub zredukowania ryzyka. Jeżeli nie jest to możliwe ze względu na charakter pracy, pracę powinni wykonywać pracownicy specjalnie przeszkoleni w zakresie bezpiecznego wykonywania ręcznych prac transportowych.

Kobieta

Mężczyzna

Ryzyko wystąpienia dolegliwości wzrasta, im dalej (wyżej lub niżej) od wysokości biodrowej i środka ciężkości ciała znajduje się przemieszczany ciężar. Masa ciężarów przemieszczanych na różne wysokości nie powinna przekraczać wartości podanych na rysunku

Opracowanie:

dr hab. Maria Konarska, Anna Krokosz
Centralny Instytut Ochrony Pracy
00-701 Warszawa, ul. Czerniakowska 16
tel. (22) 623 36 98
www.ciop.pl

Ilustracje: Ela Waga

Ulotka opracowana i wydrukowana w wyniku projektu PHARE PL 99/IB-SO 01 zrealizowanego w ramach umowy bliźniaczej zawartej między francuskim Ministerstwem Spraw Społecznych, Zatrudnienia i Solidarności oraz Krajowym Instytutem Bezpieczeństwa Pracy (INRS) z jednej strony a polskim Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej oraz Centralnym Instytutem Ochrony Pracy (CIOP) z drugiej strony.

Ulotka przeznaczona do bezpłatnej dystrybucji